

Стрельніков Віктор Юрійович,

доктор педагогічних наук, професор,

професор кафедри педагогіки

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»,

професор кафедри філософії і економіки освіти

Полтавської академії неперервної освіти

ім. М. В. Остроградського,

м. Полтава

ОЗНАКИ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ, ЯКА СТИМУЛЮЄ ІНДИВІДУАЛЬНУ ОСВІТНЮ ТРАЄКТОРІЮ ПЕДАГОГА В УМОВАХ ВІЙНИ

Потреба дослідження ознак неперервної освіти, яка стимулює індивідуальну освітню траєкторію педагогічного працівника в умовах війни є актуальною, адже, згідно Нової української школи, розвиток здобувача освіти має відбуватися за його індивідуальною освітньою траєкторією. На основі досвіду Полтавської академії неперервної освіти ім. М. В. Остроградського розглянемо ціннісні орієнтири системи неперервної освіти, яка може стимулювати індивідуальну освітню траєкторію педагогічного працівника. Аналіз наукових джерел, проведений у наших попередніх дослідженнях [3–10 та ін.], працях Л. Лебедик [1–4; 10 та ін.], вказує на потребу розвивати під час підвищення кваліфікації здатність педагогічного працівника до проектування індивідуальної освітньої траєкторії.

Серед ціннісних орієнтирів неперервної освіти педагогів в умовах війни відносимо: цільовий, мотиваційний, когнітивний, діяльнісний, креативний, результативний.

1. Цільовий орієнтир охоплює мету: а) оволодіння педагогами знаннями (аналіз, відтворення, узагальнення, інтерпретація, оцінка); б) формування умінь і навичок; в) конструювання; г) розвитку творчого мислення.

2. Мотиваційний орієнтир передбачає усвідомлене ставлення педагогічного працівника до використання знань,

важливих для проектування індивідуальної освітньої траєкторії та її ролі в освіті здобувача.

3. Когнітивний орієнтир вимагає знань і вмінь педагогічного працівника: а) про сутність, технології, специфіку проектування індивідуальної освітньої траєкторії, комплексу умінь і навичок для цього; б) філософських, методологічних, загальнотеоретичних, фахових, методичних; в) позитивного досвіду; г) проєктувальних, конструктивних, комунікативних, організаційних.

4. Діяльнісний орієнтир складають такі професійні вміння: а) проєктувальні (здатність проєктувати індивідуальну освітню траєкторію, свою і вихованців, відповідно до мети освіти); б) гностичні (уміння набувати, поповнювати і розширювати знання з проектування індивідуальної освітньої траєкторії, вивчати за допомогою сучасних діагностичних методів особистість вихованця); в) конструктивні (уміння обирати оптимальні технології навчання й виховання учнів, здійснювати оптимальне керівництво пізнавальними процесами вихованців – здобувачів освіти); г) організаційні (здатність організовувати проектування індивідуальної освітньої траєкторії вихованцями як суб'єктами освітнього процесу і навчальну активність згідно окресленої мети освітнього процесу); д) комунікативні (уміння формувати взаємини педагогів і вихованців як учасників освітнього процесу).

5. Креативний орієнтир: а) реалізується для оригінального вирішення завдань проектування педагогами і їх вихованцями як суб'єктами освітнього процесу індивідуальної освітньої траєкторії (в експромті й імпровізації); б) є здатністю до створення принципово нового, інноваційного і нетрадиційного підходу до організації проектування педагогами і їх учнями індивідуальної освітньої траєкторії; в) є вмінням творчо вирішувати професійні проблеми.

6. Результативний орієнтир передбачає зміни в особистості вихованців і професійній сфері педагогічних працівників, зокрема: а) збагаченні ціннісних орієнтацій; б) розвитку

відповідальності, моральних якостей; в) педагогічному такті, що також сприяє створенню проєкту індивідуальної освітньої траєкторії.

Список використаних джерел:

1. Лебедик Л. В. Підготовка керівників гуртків до роботи з обдарованими дітьми в системі післядипломної педагогічної освіти. *Проектування розвитку та психолого-педагогічного супроводу обдарованої особистості в умовах воєнного стану* : матеріали наук.-практ. онлайн-конф., Київ, 23–25 черв. 2022 р. Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2022. С. 149–157.

2. Лебедик Л. В. Підготовка соціальних працівників у системі неперервної освіти до впровадження соціально-педагогічних технологій. *Неперервна освіта як засіб професійного зростання педагога* : науковий, методичний, інформаційний збірник ТОКШПО / ред. : О. М. Петровський, В. С. Мисик, І. М. Вітенко, та ін. Тернопіль : ТОКШПО, 2022. С. 154–158.

3. Лебедик Л. В., Стрельников В. Ю. Концептуальні засади підготовки викладачів вищої школи до проектування дидактичних систем в умовах магістратури. *Неперервна професійна підготовка фахівців в умовах формування спільного європейського освітнього простору* : монографія / за редакцією С. П. Архипової, О. П. Лещинського. Черкаси : ЧНУ, 2020. С. 43–64.

4. Лебедик Л. В., Стрельников В. Ю., Стрельников М. В. Сучасні технології навчання і методики викладання дисциплін : навчально-методичний посібник для слухачів курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти. Полтава : АСМІ, 2020. 303 с.

5. Стрельников В. Ю. Можливості кооперативного навчання для формування й розвитку громадянської культури молоді. *Формування громадянської культури в Новій українській школі: традиційні та інноваційні практики* : збірник матеріалів конф. / за заг. ред. Г. Л. Єфремової, С. М. Луценко, Л. П. Івашини. РВВ СОШПО, Суми, 2020. С. 174–179.

6. Стрельников В. Ю. Партнерство суб'єктів освітнього процесу в технології ситуаційного навчання на засадах Української Хартії вільної людини. *Формування національної ідентичності українця через цінності*

Української Хартії вільної людини : науковий, методичний, інформаційний збірник Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти / ред. : О. М. Петровський, В. С. Мисик, та ін. Тернопіль: ТОКІППО, 2022. С. 413–418.

7. Стрельніков В. Ю. Техніки нейролінгвістичного програмування для створення кооперативних взаємин зі студентами. *Превентивна безпека людини в сучасних умовах* : матеріали Міжвузівського круглого столу, присвяченого Всесвітньому дню охорони праці, м. Полтава, 28 квіт. 2017 р. Полтава : ПУЕТ, 2017. С. 26–28.

8. Стрельніков В. Ю. Філософія компетентнісного підходу у неперервній освіті вчителя. *Лише той Учитель, хто живе так, як навчає* : матеріали Всеукр. наук.-практ. онлайн-конф. з міжнар. участю, присвяченої Всесвітньому дню філософії, Полтава, 17 листоп. 2022 р. / уклад. : Л. Литвинюк, М. Чиркова. Полтава : ПАНУ, 2023. С. 229–234.

9. Стрельніков В. Ю. Філософія проектування випереджувальної післядипломної педагогічної освіти на засадах компетентнісного підходу. *Інноваційні технології розвитку особистісно-професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти* : зб. наук. статей у 3-х ч. / за заг. ред. О. В. Зосименко, Г. Л. Єфремова. Суми, 2020. Ч.1. С. 160–167.

10. Lesya Lebedyk, Viktor Strelnikov. Educational space of continuous education of teachers: a facilitating approach. *Educational space: post-non-classical perspectives* / eds. D. Kamenova, S. Arkhypova. Varna : Varna university of management, 2023. P. 128–157.